

3297 - Şer'i Veya Bidat Olan Tevessül

Soru

Bildiğim kadarıyla kabir ve ölülerle tevessül etmek Allah dışında kimselerden yardım dilemek olup caiz değildir. Ancak birisi şöyle der: Hayatta olan salih bir insandan dua talep ettiğim gibi öldüğünde de ondan talep etmemin ne sakıncası var? Bu kişiye nasıl cevap veririm? Mübah olan ve mübah olmayan tevessül nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Tevessül sözlükte: Yakınlaşmadır. Ayette bu manada şöyle geçer: "Hangimiz daha yakın olacağız" diye Rablerine daha yakın olmak için vesile ararlar. (İsra/57)

Tevessül, meşru ve yasak olarak ikiye ayrılır.

Meşru tevessül:

Allah'ın sevdiği ve razı olduğu vacip veya mustehap ibadetlerle Allah'a yaklaşımdır. Bu ibadetler söz veya eylem olabildiği gibi inanç da olabilir. Bu tür tevessülün farklı çeşitleri mevcuttur:

Birincisi: Allah'a isim ve sıfatlarıyla tevessül etmek. Yüce Allah şöyle dedi:

"En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin ve O'nun isimleri hakkında gerçeği çarpıtanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasına çarptırılacaklardır." (Araf 180)

İnsanoğlu Allah'tan bir şey dilediğinde uygun bir isimle dua eder. Örnek olarak rahmet dilediğinde Allah'ın Rahman ismiyle dua eder. Affedilmeyi dilediğinde Allah'ın Ğafur ismiyle dua eder.

İkincisi: Allah'a iman ve tevhid ile tevessül etmek. Yüce Allah şöyle dedi: "Rabbimiz! Senin indirdiğine iman ettik ve Peygamber'e uyduk. Artık bizi (hakikate) şahitlik edenlerle beraber yaz."

(Âli İmran 53)

Üçüncüsü: Salih amellerle tevessül etmek

Kul; namaz, oruç, Kur'an tilaveti ve haramdan uzaklaşması gibi işlediği en güzel amellerle tevessül etmesidir. Buna örnek olarak Buhari ve Muslim sahihinde rivayet edilen mağaraya sığınan üç kişinin kıssasıyla ilgili rivayettir. Zira onlar mağarada mahsur kaldıklarında her biri işlediği en güzel ameliyle dua etmiştir. Ayrıca kişinin Allah'a muhtaç olmasıyla tevessül edebilir. Eyyüp aleyhisselam şöyle dua etmiştir: "Eyyûb'u da hatırla. Hani o Rabbine, "Şüphesiz ki ben derde uğradım, sen ise merhametlilerin en merhametlisisin" diye niyaz etmişti." (Enbiya 83)

Veya kulun kendi nefsine zulüm etmesi ve Allah'a mühtaç olmasıyla dua eder. Yunus aleyhisselam şöyle dua etmiştir: "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum" diye dua etti." (Enbiya 87)

Tevessül, hüküm açısında duruma göre değişir. Allah'ın isim, sıfat ve tevhid ile tevessül edilmesi vacip iken salih amellerle tevessül etmek mustehaptır.

Yasak olan bidat tevessül ise:

Allah'ın sevmediği ve razı olmadığı söz, eylem ve inançlarla Allah'a yaklaşmaktır.

Örnek: Ölümler veya hazırda bulunmayanlardan yardım dileyerek ve dua ederek Allah'a yaklaşmak. Şüphesiz bu davranış büyük şirk olup kişiyi dinden çıkarır ve tevhide aykırıdır. İster bir yararın elde edilmesi olsun, ister bir zararın bertaraf edilmesi olsun Allah dışında bir varlığa alçalma, eğilme ve zillet içinde bulunmak caiz değildir. Bu tür ibadet türünü Allah dışında bir kimseye yapmak şirktir. Yüce Allah şöyle dedi: "Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, duanızı kabul edeyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler, aşağılanmış olarak cehenneme gireceklerdir!" (Mumin 60)

Yüce Allah bu ayette; Allah'a ibadet etmemek veya Allah dışında bir varlığa ibadet ederek kibirli davrananın cezası cehennem olduğunu açıklamıştır. Başka bir ayette:

"Rabbimize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Bilesiniz ki O, haddi aşanları sevmez." (Araf 55)

Yüce Allah yalnız kendisine dua edilmesini emretmiştir. Yüce Allah cehennem ehlerinden şöyle bahseder: “Vallahi, biz sizi âlemlerin rabbi ile eşit tutarken gerçekten apaçık bir sapıklık içindeymişiz.” (Şuara 97-98)

İbadet ve itaat hususunda Allah dışında bir varlığı Allah ile eşit tutulması şirkidir. Yüce Allah şöyle dedi: “Kim, Allah’ı bırakıp da, kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapıktır? Oysa onlar, bunların tapınmalarından habersizdirler.” (Ahkaf 5) başka bir ayette: “Kim, hakkında hiçbir delili olmadığı hâlde Allah ile birlikte başka bir ilâha taparsa, onun hesabı ancak Rabbi katındadır. Şüphesiz kâfirler asla kurtuluşa eremezler.” (Muminun 117) Allah ile birlikte başkasına dua etmek, Allah ile başka bir ilah edinmek gibi görülmüştür.

Allah’ı bırakıp da ibadet ettikleriniz, bir çekirdek zarına bile hükmedemezler. Eğer onlara dua ederseniz, duanızı işitmezler, işitseler bile size cevap veremezler. Kıyamet gününde ise, sizin şirk koşmanızı tanımayacaklardır. (Bunu her şeyden) Haberi olan Allah gibi sana (hiç kimse) haber vermez.” (Fatır 13-14) Yüce Allah bu ayette duayı hak eden sadece kendisi olduğu ve sadece alemlerde tek tasarruf sahibi odur. Ayrıca tapılan diğer varlıklar duayı işitemedikleri gibi icabet de edemezler. İşitseler bile cevap veremezler. Çünkü onlar hiçbir yarar veya zarara sahip değiller. Ve hiçbir şey yapmaya güçleri yoktur.

Peygamberimiz sallallahu aleyhi vesellem zamanında bulunan müşrik Araplar, zorluk ve sıkıntılarda Allah’a dua eder ferahlıkta ise Allah’ı inkar eder başkasına dua ettikleri için kafir oldular. Yüce Allah şöyle dedi: “Gemiye bindikleri zaman dini Allah’a has kılarak O’na dua ederler. Onları kurtarıp karaya çıkardığı zaman ise bir de bakarsın ki, Allah’a ortak koşuyorlar.” (Ankebut 65), “Denizde size bir sıkıntı dokunduğunda bütün taptıklarınız (sizi yüzüstü bırakıp) kaybolur, yalnız Allah kalır. Fakat sizi kurtarıp karaya çıkarınca yüz çevirirsiniz. Zaten insan çok nankördür.” (İsra 67) “O, sizi karada ve denizde gezdirip dolaştırandır. Öyle ki gemilerle denize açıldığınız ve gemilerinizin içindekilerle birlikte uygun bir rüzgârla seyrettiği, yolcuların da bununla sevindikleri bir sırada ona şiddetli bir fırtına gelip çatar ve her taraftan dalgalar onlara hücum eder de çepeçevre kuşatıldıklarını (batıp boğulacaklarını) anlayınca dini Allah’a has kılarak “Andolsun, eğer bizi bundan kurtarırsan, mutlaka şükredenlerden olacağız” diye Allah’a yalvarırlar.” (Yunus 22)

Maalesef günümüzde işlenen bir takım şirkler, geçmişte yapılan şirklerden daha tehlikelidir. Zira dua ve yardım dileme gibi ibadetler, Allah dışında kimselere yapılmaktadır. Allah bize afiyet ve selamet versin.

Kısacası ölüden bir şey istemek şirktir. Allah dışında gücü yetmeyen hususlarda hayatta olan bir kişiden istemek de şirktir.

En iyisini Allah bilir.